

Új mentálhigiénés kezdeményezést adott ki az Európai Parlament

Az Európai Parlament Mentális Egészségért és Jólétért felelős koalíciója valamennyi tagországnak szóló kezdeményezést indított útjára. A szervezet nagyra értékeli a mentális egészséggel kapcsolatos uniós szakpolitikákat és a téma iránti elkötelezettséget, és felszólítja az Európai Bizottságot, hogy használja ki ezt a pillanatot a mentális egészség átalakítására.

Az Unió helyzetéről szóló -még szeptemberben elhangzott beszédében- Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke bejelentette, hogy az Európa jövőjéről szóló konferencia eredményeként, amely EU-szerte egy demokratikus gyakorlat, az európai polgárok számára kínált lehetőség, hogy kifejtseik véleményüket arról, hogy milyen típusú EU-t szeretnének az elkövetkező években, a következő évben a mentálhigiénés egészség lesz a fókuszban.

Egy hónappal a bejelentés után az európai parlamenti képviselők Strasbourgban gyűltek össze, hogy megvitassák a témát, amelynek keretében eszmecserét folytattak Kyriakides Biztossal, mint az Európai Bizottság képviselőjével és Ivan Bartošszal, a téma szakértőjével, az Európai Unió Tanácsa és annak cseh elnöksége nevében. Kyriakides Biztos hangsúlyozta, hogy átfogóan kell foglalkozni a mentális egészséggel, beleértve az otthoni, iskolai, munkahelyi és egészségügyi rendszert is. Hangsúlyozta, hogy a mentális egészségbe való befektetés, az emberekbe, a gazdaságba és a társadalomba való befektetés. Ugyanezen a napon elfogadták az Európai Bizottság 2023-ra szóló munkatervét, amely megerősítette a Bizottság azon szándékát, hogy átfogó, nem jogalkotási megközelítést dolgozzon ki a mentális egészséggel kapcsolatban.

A vita során az Európai Parlament és a Koalíció a Mentális Egészségért és Jólétért több európai parlamenti képviselője is felszólalt, hogy konkrét lépéseket indítványozzon a mentális egészség ügyében. Ez magában foglalta egy európai mentális egészségügyi stratégia kidolgozására való felhívást is, amely hosszú távú, átfogó és összehangolt fellépést biztosít. A képviselők beszéltek arról is, hogy a COVID-19 világiárvány, az ukrajnai háború és az energiaválság milyen hatással volt és gyakorol az egyének lelki jólétére, valamint arról, hogy bizonyos csoportok (pl. fiatalok és idősek, LMBTQ+közösség) jobban ki vannak téve a mentális betegségek és a marginalizáció kockázatának.

Bár gyakran érvelnek azzal, hogy a mentális egészség nem tartozik az Európai Unió hatáskörébe, minden bizonnyal mégis van ezzel dolga és feladata. Az olyan uniós szakpolitikák, mint a szociális, fogyatékosági, migrációs és emberi jogi politikák, közvetlenül befolyásolják Európában több millió ember mentális egészségét és jólétét, beleértve a mentális egészségügyi problémákkal és pszichoszociális fogyatékosággal élő személyeket is (náluk ez különvállik, nálunk még nem).

Az Európai Parlament Mentális Egészséggel és Jóléttel Foglalkozó Koalíciója arra kéri az Európai Bizottságot, hogy:

- vezessen be egy EU mentális egészségstratégiát, amely pontos ajánlásokat tartalmaz a tagállamok számára és amely magában foglalja a szilárd kormányzást és jogalkotási kezdeményezéseket (pl. a munkahelyi mentális egészség terén) és a megfelelő finanszírozást,
- ágazatokon átívelő együttműködést kell biztosítani a főigazgatóságok között. Egy átfogó mentálhigiénés kezdeményezésnek elő kell írnia a mentális egészség minden szakpolitikába való beépítését és minden csoportot meg kell céloznia, beleértve a gyermekeket és a fiatalokat is,

- mérlegelje a különböző politikák mentális egészségre gyakorolt hatását , például a digitális politikát, valamint az internet és a közösségi hálózatok hatását a mentális egészségre, különösen a gyermekek és fiatalok esetében,
- meg kell erősíteni a jóléti állam szempontjából kulcsfontosságú politikákat, mint például a foglalkoztatás, az oktatás, a lakhatás, az egészségügy és a környezetvédelem;
- legyen pszichoszociális megközelítése a tárca és szakmaközi együttműködésnek és a mentális egészség társadalmi-gazdasági meghatározóinak kezeléséhez. A mentális egészség pszichoszociális modelljét vezérelvként kell használni a Bizottság mentális egészséggel kapcsolatos munkájához,
- biztosítani kell a mentális egészségügyi problémákkal kapcsolatban megélt -tapasztalattal rendelkező emberek- és a civil társadalmi szervezetek érdemi bevonását és együttműködését. Ez az egyenlőségen alapuló együttműködések előmozdítását jelenti, tapasztalati szakértők, családtagjaik, támogatóik, a társadalom és a szolgáltatók bevonásával,
- a nem kényszerítő (nem kényszer és nem sürgősségi ellátás), jogszerű alapon álló és személyközpontú mentálhigiénés szolgáltatásainak és a gondozásnak, az intézménytelenítésnek és a cselekvőképesség tiszteletben tartásának előmozdítása olyan cél, amelyet az EU-tól mint a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (UN CRPD) részes centrális tagjától megkövetel),
- támogassa az EU-tagállamokat a mentális egészséggel kapcsolatos munka előmozdításában, beleértve a mentális egészséggel kapcsolatos nemzeti cselekvési terveket és a mentális egészségügyi problémák megelőzését támogató politikák elfogadását,
- tartalmazzon átfogó célkitűzéseket, egyértelmű referenciáértékekkel és mutatókkal, valamint megfelelő költségvetést különítsen el, azok végrehajtására,
- Sürgős intézkedések hiányában a pszichoszociális probléma támogatási igényének növekedése tovább erősödni és a példátlan helyzetek – például a világjárvány, az ukrajnai háború, az éghajlati és megélhetési válság – mentális egészségre gyakorolt hatásai hosszú távúak és széleskörűek lesznek.

Miközben az uniós intézmények jövő nyáron megkezdik e kezdeményezésben foglaltak elindítását, az Európai Parlament Lelki Egészséggel és Jóléttel foglalkozó Koalíciója elkötelezett az Európai Bizottsággal, az EU Tanácsával, az Európai Parlament képviselőtársaival és más érdekelt felekkel való együttműködés mellett. „Biztosítanunk kell, hogy a megfelelő, jogokon alapuló és személyközpontú mentális egészségügyi ellátás és támogatás mindenki számára valóság legyen”-mondotta von der Leyen.

Kun Viktória